

BİA MEDYA GÖZLEM

Hapis Gazeteciler Yalnız Değil

BİA Medya Gözlem ve İfade Özgürlüğü Nisan-Mayıs-Haziran 2012 rapor dönemi boyunca insan hakları, ifade özgürlüğü ve basın meslek örgütleri gazetecilere yönelik gözaltılara ve tutuklamalara karşı eylemdeydi. Örgütler dönem boyunca duruşmaları izlediler, pek çok cezaevi ziyareti yaptılar, Terörle Mücadele Kanunu'nu ve Özel Yetkili Mahkemeleri protesto ettiler. Yargı reformu, basın ve ifade özgürlüğü hakkında açıklamalar yaptılar, raporlar yayımladılar.

Düzenlemeler: Üç aylık dönemde özel yetkili mahkemeler (ÖYM) ve 3. yargı paketi hükümetin ve gazetecilik örgütlerinin gündemindeydi. Başbakan Recep Tayyip Erdoğan, ÖYM'lerin kaldırılmasıyla ilgili 28 Haziran'da Başbakan Yardımcıları Bülent Arınç, Beşir Atalay, Bekir Bozdağ ve Adalet Bakanı Sadullah Ergin'le görüştü. ÖYM'lerin yerine 'terör mahkemeleri'nin kurulmasıyla ilgili çalışmalar, üçüncü yargı paketine yetiştirilmek için hızlandırıldı.

Basın Konseyi, 2 Haziran'da 3. yargı paketindeki Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 'Özel Hayata ve Hayatın Gizli Alanına Karşı Suçlar' bölümünde kişiler arasındaki konuşmaların dinlenmesi ve kayda alınması ile ilgili düzenlemenin basın özgürlüğünü kısıtlayacağını belirtti.

Yeni düzenlemeyle ceza artırımı yapıldığı, basının haber değeri taşıyan ve aleniyet kazanmış verileri kamuoyuna aktarmasının suç haline getirildiği vurgulandı.

Avrupa Birliği (AB) Türkiye Delegasyonu, 8 Haziran'da AB dönem başkanlığını yürüten Danimarka'nın başkenti Kopenhag'a düzenlenen gezide, Dışişleri Bakanlığı temsilcileri ile buluştu. Danimarka Dışişleri Bakanlığı yetkilileri, Roj TV'nin yayınlarının durdurulacağını ve ekim ayında meclise sunulmak üzere yeni bir yasa hazırlığı içinde olduklarını açıkladı.

Cezaevi ziyaretleri: Nisan-Haziran boyunca örgütler, ifade özgürlüğü konusunda hapisteki gazetecilere destek verdi. Basın Konseyi ve Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) tutuklu gazetecileri

cezaevinde ziyaret etti, Basın Konseyi Vedat Kurşun, Tayip Temel Ahmet Birsin, Fatma Koçak, Semiha Alankuş ve Müyesser Yıldız Uğur'un durumu hakkında bilgi aldı. TGC ise OdaTV davasının tutuklu sanıklarından Müyesser Yıldız Uğur'u ve Barış Pehlivan'ı ziyaret etti.

11 Haziran'da Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) İnsan Hakları Cezaevi Komisyonu üyeleri, Silivri Cezaevi'ndeki bazı tutuklu sanıkları ziyaret etti. Üyeler eski Genelkurmay Başkanı Emekli Orgeneral İlker Başbuğ, Cumhuriyet Halk Partisi (CHP) milletvekilleri Mustafa Balbay, Mehmet Haberal ve gazeteci Müyesser Yıldız Uğur ile görüştü.

11 Mayıs'ta Adalet Bakanı Sadullah Ergin 12 gazeteci ve köşe yazarı ile Silivri 6 No'lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nu ziyaret etti. OdaTV davasının tutuklu sanıkları Barış Pehlivan ve Müyesser Yıldız Uğur, Cumhuriyet'ten Ali Sirmen, Gazetecilere Özgürlük Platformu (GÖP) Dönem Başkanı Atilla Sertel CHP Milletvekilleri Ali Rıza Öztürk ve Mehmet Kesimoğlu, gezinin gerçekleri yansıtmadığını belirttiler.

Dava tepkileri: Üç aylık dönemde meslek örgütleri tutuklu gazetecilerin davalarını izlediler. Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS), TGC, GÖP, Tutuklu Gazeteciler Dayanışma Platformu (TGDP), Dışarıdaki Gazeteciler (Ahmet Şık ve Nedim Şener'i desteklemek için kurulan ANGA iki gazetecinin tahliyesinden sonra bu isimle faaliyette), CHP milletvekilleri Melda Okur, İlhan Cihaner, Oktay Ekşi, gazeteciler Doğan Tılıç, Ayşenur Arslan, Nazım Alpman, Şükran Soner, Ferai Tınç, Baha Okar, Avrupa Gazeteciler Federasyonu, Uluslararası Basın Enstitüsü (IPI) temsilcileri ve Avrupa Parlamentosu İngiltere İşçi Partisi milletvekili Michael Cashman OdaTV davasının 18 Haziran'daki 12. duruşmasını izlediler.

Milyonlar Adalet İstiyor İnişiyatifi (MAİ), altı yıldır süren, aralarında Özgür Radyo yayın koordinatörü Fusun Erdoğan, Atılım Gazetesi genel yayın koordinatörü Sedat Şenoğlu, Atılım Gazetesi yazarı Bayram Namaz'ın olduğu 11'i tutuklu 24 sanıklı MLKP davası için 28 Mayıs'ta çağrı metni yayımladı.

Çağdaş Gazeteciler Derneği (ÇGD) ve TGS basına yönelik "KCK davası"nın 11 Mayıs'ta kabul edilen iddianamesine tepki gösterdi.

Gazeteciler Osman Baha Okar ve Hakan Soytemiz'in yargılandığı Devrimci Karargâh Davası'nın 1 Mayıs'taki duruşması öncesi MAİ açıklama yaptı. Açıklamaya BDP Milletvekili Sebahat Tuncel, CHP Milletvekili Melda Onur, ÖDP Genel Başkanı Alper Taş ve gazeteci Ahmet Şık da destek verdi. Devrimci Karargâh için 27 Nisan'da Beşiktaş Adliyesi önünde basın toplantısı yapıldı.

Kanun teklifleri: CHP İstanbul milletvekili Sezgin Tanrıku, 19 Haziran'da 'Cumhurbaşkanı'na hakaret' (TCK 299) maddesinin yürürlükten kaldırılması için TBMM Başkanlığı'na kanun teklifi sundu. CHP Grup Başkanvekilleri Akif Hamzaçebi ve Muharrem İnce, siyasi partilerin Türkçeden başka dillerde de faaliyette bulunmasını öngören kanun teklifini 23 Mayıs'ta TBMM Başkanlığı'na sundu.

Hükümetin internet medyasıyla ilgili Kasım'da gündeme getirdiği taslak, 17 Nisan'da son halini aldı. İnternet Medyası Derneği hükümetin 17 maddelik taslağını internet medyası çalışanlarına sarı basın

kartı ve akreditasyon kolaylığı yönüyle destekledi, ancak bu taslakla internet medyasının yazılı basın gibi denetim altına alınacağı ve tekelleştirilme getireceği görüşüyle karşı çıktı.

Soru önermeleri: AB Bakanı Egemen Bağış, CHP Milletvekili Salih Fırat'ın soru önermesine cevabında tutuklu gazeteci sayısının 92 olduğunu belirtti. Bağış gazetecilerin anayasal düzeni zorla değiştirmeye teşebbüs, silahlı terör örgütüne üye olmak, terör örgütü propagandası yapmak, hükümete karşı silahlı isyana tahrik etme, terör örgütüne bilerek ve isteyerek yardım etme, basın yoluyla örgütün propagandasını yapmak gibi ağır suçlar nedeniyle tutuklu bulunduğunu söyledi. Bağış, hapisteki gazeteciler arasında soygun, askeri firar, gece vakti yağma, adam öldürme, adam kaçırma, gasp, kasten adam öldürme, uyuşturucu ticareti, sesli, yazılı veya görüntülü bir ileti ile hakaret, şantaj, nitelikli dolandırıcılık gibi suçlar nedeniyle tutuklu bulunanların da olduğunu ifade etti. Başbakan Yardımcısı Bülent Arınç ise Türkiye-Afrika Medya Forumu'nun kapanışında Türkiye'de yazdığından çizdiğiinden dolayı hükümlü olan birkaç gazeteciden bahsedebileceğini belirtti.

Raporlar-Açıklamalar-Toplantılar: Üç aylık dönemde Türkiye Yayıncılar Birliği, Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu (FDIH) ve Dünya İşkence Karşıtı Örgütü (OMCT), Amerika Birleşik Devletleri (ABD) Dışişleri Bakanlığı, Uluslararası Af Örgütü (UAÖ), İnsan Hakları Ortak Platformu (İHOP) ve Alternatif Bilişim Derneği yayımladıkları raporlarla Türkiye'de ifade özgürlüğünün mevcut durumunu ortaya koydular ve tepkilerini dillendirdiler.

Radyo Televizyon Yüksek Kurulu (RTÜK) uzmanı Fatih Yalçın'ın hazırladığı 167 sayfalık rapor 14 Haziran'da açıklandı. Raporda Oliver Stone'un Katil Doğanlar filmi, Kurtlar Vadisi, Tek Türkiye, Güz Gülleri, Adanalı, Ezel, Kollama dizileri ve Power Rangers, Ninja Kaplumbağalar, Batman, He - Man, Pokemon çizgi filmlerinin şiddet içerdiği, suç ve şiddet sayılabilecek davranışlara sebep olduğu belirtildi.

Düşünce Özgürlüğü için 8. İstanbul Buluşması'nda 9 Haziran'da ifade özgürlüğü ile ilgili forumlar düzenlendi. Açılış konuşmalarını **Eugene Schougin**(PEN International), **William Nygaard** (Int. Publishers Asso.), **Emma Sinclair Webb** (HRW) ve **Andrew Gardner**'in (Amnesty) yaptığı buluşmaya **Tarık Ali**(Pakistan-Britanya), **Paul Auster** (ABD), **Lydia Cacho** (Meksika), **Prof. Noam Chomsky** (ABD), **John M. Coetzée** (G. Afrika-Avustralya), **Annie Game** (IFEX), **Karin D. Karlekar** (Freedom House) ve **Nathalie Losekoot** (Article 19) görüntülü telefon mesajlarıyla katıldı. Katılımcılar Türkiye'de ifade özgürlüğü konusundaki görüş ve endişelerini dile getirdiler. Etkinlik sonunda dokuz uluslararası kuruluş ve beş kıtadan 22 ulusal kuruluş Türkiye'de ifade özgürlüğünün gittikçe artan bir baskıyla karşı karşıya olduğunu bildiren, kendisi de bir zamanlar "düşünce suçlusunu" olan Başbakan Erdoğan'ı uyararak bir bildiriye imza attılar.

Türkiye Yayıncılık Kurultayı'nda yayınlama özgürlüğünün neden mümkün olmadığı tartışıldı.

Kınamalar: Avrupa Gazeteciler Federasyonu (EFJ), 11 meslek örgütünün oluşturduğu G-9 Gazeteci Örgütleri Platformu, Basın Konseyi, TGC, TGS, İzmir gazeteciler Cemiyeti (İGC) ve hemen hemen tüm gazetelerden pek çok köşe yazarı Başbakan Erdoğan'ın 27 Mayıs'ta Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) İstanbul Kongresi'nde gazetecilere yönelik kullandığı "Akbabalar, tasmalarını çıkardık, uluslararası tasma taktınız" sözlerine tepki gösterdiler.

Sözcü Gazetesi'nin 9 Haziran'da çıkardığı spor gazetesi AMK (Açık Mert Korkusuz) tepki topladı. Milliyet'ten Mehveş Evin, Radikal'den Uğur Vardan, Sabah'tan Hıncal Uluç, Birgün'den Ümit Alan ve MEDİZ-Kadınların Medya İzleme Grubu gazeteyi ayrımcı anlayışlarından ötürü kınadı ve okurları gazetenin ismi değişmedikçe bu gazeteyi satın almamaya davet etti.

İHD, 27 Mayıs'ta Saadet Partisi'ni eşcinsellerden özür dilemeye çağırdı. Saadet Partisi Gençlik Kolları'nın Eskişehir ve Kocaeli'nde yürüttüğü "Zina Suç Olsun - Eşcinsellik Ahlaksızlıktır" kampanyasının "nefret propagandası" olduğunu belirten İnsan Hakları Dermeği (İHD) Irkçılık ve Ayrımcılığa Karşı Komisyon tarafından yapılan açıklamada, "Saadet Partisi cinayete teşvik ediyor" denildi.

ÇGD, TGC ve Basın Enstitüsü Derneği, Bekir Coşkun'un 'Paşa' başlıklı yazısı üzerine Genelkurmay Başkanlığı'nın ve Başbakan Erdoğan'ın tepkilerini kınadı. Genelkurmay, 3 Mayıs'ta bazı yazarların ve örgütlerin yazılarıyla TSK'nın onurunu zedelediği yönündeki açıklamalar yapmıştı. Erdoğan ise Coşkun hakkında "kaleminden pislik akıyor" ifadesini kullanmıştı.

Gazetecilere destek kampanyaları: GÖP, 29 Haziran'da İstiklal Caddesi'nde "Zindanlar Boşalsın - Gazetecilere Özgürlük" yürüyüşü düzenledi.

28 Haziran'da İstanbul Çağlayan Adliyesi'nde bir araya gelen Atılım gazetesi ve Etkin Haber Ajansı (ETHA) çalışanları 26 Haziran'daki polis baskınını protesto ettiler. TGDP ve TGS ise baskını kınadılar.

Balbay'a Özgürlük Girişimi, Balbay Destekçileri Grubu, CHP Milletvekili Veli Ağbaba, Şişli Belediye Başkanı Mustafa Sarıgül, Sanatçılar Girişim Grubu Mustafa Balbay ve Tuncay Özkan'ın duruşmalarını izlediler.

Dışarıdaki Gazeteciler, TGDP, Barış ve Demokrasi Partisi (BDP) Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş, BDP İstanbul Eş Başkanı Asiye Kolçak Kürt gazetecilere uygulanan baskılara karşı açıklamalar yaptılar, protestolara katıldılar.

GÖP'ün hapisteki gazeteciler için düzenlediği "Tanıklık Günleri" 5 Haziran-28 Haziran tarihlerinde yapıldı. 100'e yakın gazeteci ve dağıtımıcının serbest bırakılması için meslektaşları, iş arkadaşları ve aileleri, gazetecilerin iddianamelerindeki çelişkilere dikkat çektiler.

Fazıl Say'a Destek Girişimi 31 Mayıs'ta, hakkında 'dini değerleri aşağılamak'tan 1,5 yıla kadar hapis istemiyle iddianame hazırlanan sanatçı için imza kampanyası başlattı.

Basın üzerindeki baskılara dikkat çekmek için 'tutsakgundem.com' adıyla kurulan internet sitesi 7 Mayıs'ta yayına başladı. Sitede, tutuklu gazetecilerin öz geçmişi, gazetecilik faaliyetleri ve cezaevlerinden gönderdikleri haberlere yer verildi.

Grup Yorum üyeleri, örgüt üyesi olduğu gerekçesiyle tutuklu bulunan Seçkin Aydoğan'a 14 Mayıs'ta Tekirdağ Adliyesi önünde destek verdi. Grup Yorum, Suriye halkıyla dayanışma için 13 Mayıs'ta Antakya'da vereceği konser öncesinde polisin düzenlediği baskınları protesto etti

Asılsız haber/tekzip: Türkiyeli Gürcüler Platformu, 21 Mayıs'ta Milliyet'te Gürcistan'daki Batum şehrine yönelik olarak "Günahlar Şehrine Giriş 1 TL" haberi nedeniyle açıklama yayımladı. Açıklamada bir ülkeyi, kenti ve halkı hedef alan bu yaklaşımın ırkçı olduğu belirtildi.

Agos gazetesi, 22 Nisan'da Facebook üzerinden 'Dünya Ermenileri olarak Hürriyet gazetesini protesto ediyoruz!' kampanyasını başlattı. Gazetenin haber ve yorumlarında, sık sık, ırkçılığa varan ayrımcı bir dil kullandığına dikkat çekti.

"3 Mayıs" mesajları: RSF, UAÖ, Gazetecileri Koruma Komitesi' (CPJ), TGDP, GÖP, TGC, Basın Konseyi, Basın Enstitüsü Derneği, CHP İstanbul milletvekili Süleyman Çelebi ve BDP Eşbaşkan Yardımcısı Filiz Koçali 3 Mayıs Dünya Basın Özgürlüğü Günü'nde gazetecilerin keyfi gözaltı ve tutuklanmalarını protesto etti, TMK'daki terör tanımının muğlâk ve geniş olduğuna dikkat çekti.

Örgütlerden haberler: Basın Konseyi Başkanı Orhan Birgit, GÖP dönem başkanlığını 2 Nisan'da TGF) Genel Başkanı ve İzmir Gazeteciler Cemiyeti Başkanı Atilla Sertel'e devretti. Sertel de görevi, 4 Haziran'da Türkiye Gazeteciler Sendikası (TGS) Genel Başkanı Ercan İpekçi'ye devretti.

Uluslararası Basın Enstitüsü'nün (IPI) Türkiye Ulusal Komitesi'ni oluşturan Basın Enstitüsü Derneği 3 Nisan'da yeni yönetimini seçti. 2004'ten beri dernek başkanı olan Hürriyet Gazetesi eski köşe yazarı Ferai Tınç bu yıl başkanlığa adaylığını koymadı. Milliyet Gazetesi köşe yazarı Kadri Gürsel başkan oldu.

TGC 10 Haziran'da 66. yılını kutladı. TGC Başkanı Orhan Erinç yıldönümünde basın içinde bulunduğu sorunları değerlendirdi. Erinç, olağanüstü dönemlerin ürünü olan Özel Yetkili Mahkemelere, ifade özgürlüğünü engelleyen ceza yasalarındaki maddelere ve Basın İş Yasası'ndaki aksaklıklara dikkat çekti.

Yazdıkları nedeniyle işten atıldılar

Medya Mahallesi'ne veda: CNN Türk'te Medya Mahallesi programını hazırlayıp sunan Ayşenur Arslan, 8 Haziran'da yayında programa veda konuşması yaptı. Arslan Medya Mahallesi'nin erken final yaptığını söyledi. CNN Türk, Arslan'ın izne gönderilmesi ve programın erken sona ermesinin nedeni ile ilgili açıklama yapmadı. Programın sürmesi için sosyal medyada başlatılan imza kampanyasına pek çok izleyici destek verdi.

Akel kovuldu: 25 Mayıs'ta Yeni Şafak'ta Uludere konusunda yazdığı "Özür açıklanmaz, özür dilenir" başlıklı yazı nedeniyle Ali Akel'in işine son verildi. EMEK Partisi, Özgür Der, GÖP, ÇGD, Yeni Şafak Gazetesi yazarı Ali Akel'in 16 yıldır çalıştığı gazeteden kovulması üzerine 30 Mayıs'ta açıklamalar yayımladılar. Akel'in kovulmasının başbakanın eleştiriye tahammülsüzlüğünü, basın ve ifade özgürlüğüne saygısızlığını gösterdiğini belirttiler. Bekir Bozdağ ise 3 Haziran'da Akel'in işten atıldığını iddialarını yalanladı.

Babahan işten çıkarıldı: 12 Mayıs'ta Fenerbahçe-Galatasaray maçının ardından attığı "O kupa Amerika'ya girsin" şeklindeki tweet'ile tepki çeken Ergun Babahan, Star'daki yazılarına ara verdi. Today's Zaman Genel Yayın Yönetmeni Bülent Keneş, Babahan'ın işine son verildiğini twitter'dan duyurdu. (EG/BA)
Emel Gülcan